

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IV. Quomodo Dei voluntas in rebus omnibus agnosci possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

opera extollerent: divina iudicia omnem intelligendi vim excedere: se itaque contentos, scire ter sanctum esse Numen, sanctum in seipso, sanctum in iudiciis, sanctum in operibus. Si sic supremi Angeli arcana Dei iudicia venerantur, quanto magis nos vilissimos homines clamare convenit: *Iustus Dominus in omnibus viis suis, & sanctus in omnibus operibus suis*? Hic neminem non plurimum soletur, quod excellentissime dixit Augustinus: *Potest Deus aliquos sine bonis meritis liberare, quia bonus est; non potest quemquam sine malis meritis damnare, quia iustus est.*

§. V.

Cernimus quidem mirabiles mundi revolutiones, continuas vicissitudines, eventus prorsus inopinatos, & est cum dicamus: Videamus obsecro, quem res exitum sortitura sit. Videmus tandem & miramur, frigidissimum illud nobiscum multantes: *Non putassem.* At nescimus miseri, quae securura sint, sed nec eorum, utur eveniant, ratio poscenda. Non enim cogitationes meas, cogitationes vestre: neque via vestre, via mea, dicit Dominus. Quia sicut exaltantur cali à terra, sic exaltati sunt via mea à viis vestris, & cogitationes mea à cogitationibus vestris. Rationem de occulto Dei consilio querere, inquit Gregorius, nil aliud est, quam contra consilium eius superbire. Nostrum est in omnibus cum beato Paulo dicere: *O altitudo sapientiae & scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viae eius!* In hac vita plurima nunquam satis indagabimus. Sufficiat nobis scire, Deum iniquum non esse, nec extremo iudicii die futurum ullum, qui non cogatur dicere: *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum.* Conatus quidem rex David, haec Dei arcana iudicia perituri rimari, *Existimabam, inquit, ut cognoscerem hoc.* Tandem tamen non repertis ullum exitum, *Labor est, ait, ante me, donec intrem in sanctuarium Dei; differenda est haec occultorum scientia in Orbem meliorem.*

Psal. 144.
vers. 17.
August. l. 3.
contra Iu-
lian. c. 18.

Isaie cap. 55.
v. 8. & 9.

Rom. cap. 11.
vers. 33.

Psal. 118.
vers. 137.

Psal. 72.
vers. 16.
Ibid. v. 17.

De arcanis
Dei non
inquiren-
dum.

Ecclesi. c. 11.
vers. 4.

Sap. cap. 11.
v. 21 & 22.
4. Esd. c. 4.
vers. 5.

A ponderare, aut statum ventis mensurare, aut diem praeteritum revocare frustra nitimur? Modò jam istud scimus, causam ante omnes causas esse, *Voluntatem Dei*, à qua qui quærit aliam, vim & potentiam ignorat naturae divinae. Nam causam omnem, necesse est generare quodam priorem & maiorem esse suo effectui: at Deo, & eius voluntate nihil prius aut majus, non ergo illa eius causa. Quid ultra hic vis? Deus permittit, Deus voluit, Deus fecit. Summa iustitia est, ut rectè & pie Salvianus ait, voluntas Dei: Summa prudentia est, divine voluntatis ac providentiae decretis placido animo acquiescere.

CAPVT IV.

Quomodo Dei voluntas, in rebus omnibus agnoscitur possit.

Diversi quidem regimini est, hypocausum plenum infantibus, gymnasium plenum discipulis, plenam domum famulis, cenobium plenum religiosis, campum plenum militibus curare, eadem tamen in omnibus gubernandi ratio est per Obedientiam, quae diversas voluntates in unam iubet coalescere. Male dux imperabit nisi omnes suos milites aut ore gestare possit, aut manu, hoc est, aut voce aut nutu ad omne imperium impellere. Illic bene res geritur, & disciplina sibi constat, cum in domo patet familias, in schola magister, in cenobio anachoritis, in castris dux, suos omnes aut lingua circummagit, aut dextra; verbo regit aut nutu, & quoquo vult perpellit.

Quemadmodum verò militum sui ducis linguam aut dextram insidere convenit, ad huius vel illius imperata promptum: ita prorsus hominem Christianum decet, velut in lingua Dei manūse sibi haerere, ut quidquid Deus voluerit, dixerit, iusserit, quoque naturam intendere, mox ille idem velit, eò protinus eat, currat, volent. *Aut legi.* Omnium nostrum vox sit: *In capite libri scriptum est de me, & de te, ut facerem voluntatem tuam: Deus meus voluit, & legem tuam in medio cordis mei: in medio memoriae, intellectus, voluntatis meae, voluntas tua, mi Deus, inquit legum omnium mihi est.*

Sauli à Christo in terram dejecti, prima omnium quaestio fuit: *Domine quid me vis facere?* Haec omnium proborum assidua sit percontatio: Domine quid me vis facere? quæ tua voluntas, mi bone Jesu? verbo, nuda significatio: eo, pareo, facio, quidquid me facere volueris. Huic igitur quaestioni ante omnia nunc respondendum quâ ratione nimirum Dei voluntas in rebus omnibus sit agnoscenda. Aliquot hic regulas dabimus, per quas divina voluntas facile poterit explorari.

Prima regula divinae voluntatis cognoscenda.

Quidquid abducit à Deo, contra Dei voluntatem est: quidquid ad Deum invitat, ad divinam voluntatem pertinet. Haec est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra, ut abstineatis vos à fornicatione, &c. Itaque si quis tale quid in se deprehendat, ut fateri cogatur: Hoc officium, hæc societas, hoc mercimonium, hoc vivendi genus me non reddit sanctiorem; abducit à Deo, sed sensim, & lentis gressibus, ergo nec officium istud, nec illa societas, nec mercimonium istud, nec ista vivendi forma divinae voluntatis est.

II. Regula.

Voluntas Dei per legem Dei & Ecclesiae luculentissime me nobis declaratur. Ideo in omni ambiguitate non tantum quaerendum, quid Dei aut Ecclesiae leges velint, sed quid istidem magis aut minus conforme sit. Christus olim opulento juveni sciscitanti, quâ proximâ viâ itetur ad caelum, hunc optimum divinam voluntatis interpretationem designans: *Mandata, inquit, nostri? Sanè nihil dulcius quam respicere in mandatis Domini.* Hunc ipsum divinam voluntatis

voluntatis internuncium Abrahamus Epuloni com-
monstrans: *Habent, ait, Moysen & prophetas: audiant illos.*
Divinus Paulus: *Nolite, inquit, conformari huic saeculo &c.*
ut probetis quia sit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfe-
cta. Bona Dei voluntas decalogi comprehenditur, & bene-
placens consiliis Evangelicis, Perfecta desiderat a se im-
peccata perfici in terra, sicut in caelo.

III. Regula.

Hæc à beato Paulo præscribitur: *In omnibus gratias*
agite, hæc est enim voluntas Dei, in Christo Jesu in omnibus
rebus. Primum hic notatu dignissimum, In rebus omni-
bus gratias agendas, etiam turbatissimis & maxime im-
properis. Pulchre Chrysostomus dixit: *Passus es aliquid*
malum, malis velis, malum non est: Age Deo gratias, & jam malum
mutasti in bonum. Hoc animi est Philosophici. Prisci Germani
optime liberos instruebant, ut si quando digitum igne
lesissent, mox dicerent: Deo gratias. Breve, sed nobile
præceptum. Quidquid demum, mi Christiane, te pre-
mar utarve, quidquid affligat, dic centies, die millies:
Deo gratias. Addit Paulus: *Spiritus nolite extinguere.*
Suis fit divinis instinctibus locus. Non raro Deus vol-
untatem suam explicat occultis alloquiis, quibus ut ve-
re divinis tunc tuto creditur, cum solius Dei gloria se-
ctanda proponitur. Sed & illud Paulus addidit: *Proph-*
etias nolite spernere. Divini voluminis explanationes, sa-
cras in templis conciones, præfagas fidorum hominum
admonitiones negligi ab eo minime convenit, qui divi-
nae voluntati approbare se cupit. Qui audire non vult,
non vult Dei voluntatem intelligere. Demum præcipit
Paulus: *Ab omni specie malæ abstinete vos.* Quemadmodum
boni numularii monetam adulterinam aut à tinnitu, aut
à signo & inscriptione norunt, & rejiciunt: ita nos, quid-
quid vel tenuem umbram vitii præ se fert, abomine-
mur, tanquam divinæ voluntati contrarium.

IV. Regula.

Præter Dei & Ecclesiæ leges, alii quoque divinæ vol-
untatis interpretes sunt, maxime in rebus dubiis. Inter
hos censendi magistratus tam politici quam sacer, ii-
que omnes, qui aliis legitime præfunt: his annuerandi
Curiones, Confessarii, Majores & Præsides in sacris fa-
miliis. Cùm Saulus jam paratus divinæ voluntatis pa-
tere, quævisset: *Domine, quid me vis facere?* non illum Do-
minus præceptis oneravit, neque illi subito scientiam
omnem infudit, sed ut discipulum ad Ananiam mittens:
Surge, inquit, & ingredere civitatem, & dicetur tibi quid te
oporteat facere. Ananias Paulo divinæ voluntatis para-
phrases fidelissimus fuit, sicut Cornelio Petrus. Ita vult
Deus voluntatem suam homini explicari ab homine.
Hinc illæ tam crebræ admonitiones: *Consilium semper à*
sapiente perquire: Sine consilio nihil facias, & post factum non
penitebis. Anima viri sancti enunciat aliquando verā (magis)
quam septem circumspectores sedentes in excelso. Et sic in his
omnibus deprecare Dominum, ut dirigat in veritate viam
tuam. Ergo cum viro sancto assiduus esto, quemcumque cogno-
veris observantem timorem Dei, &c. Et cor boni consilii statue
tecum, non est enim tibi aliud pluris illo. In omnibus igitur
dubiis circa voluntatem divinam, à nemine potius pen-
tendum consilium, quam à Confessariis & Majoribus
nostris, quibus aut conscientiam aut omnem vitam
commisimus. Quā in re universè dici potest: Omnis
Dominorum, aut Majorum, aut Præsidium voluntas
(peccatum excipio) Dei voluntas est. Quod ergo cu-
julque Dominus, quod Majores aut Præsides jusserint,
non aliter quam certum divinæ voluntatis interpreta-
mentum est accipiendum. Beatissimus Paulus exemplo
hic præit, & Galatis scribens: *Deinde, inquit, post annos*
quatuordecim iterum ascendi Hierosolymam cum Barnabâ.
Quæ causâ itineris tam longi? Contuli enim illis Evan-
gelium. En, Orbis concionator per tot annos, tanquam di-
scipulorum infimus, doctrinam suam in medium pro-
ponit, & primarios Apostolos illius quasi iudices consti-

Tom. I.

A tuit, ut quod illi de eâ decernerent ac communi consilio
improbarent, adderent, demerentque, id ipse sic cre-
dendum, sic docendum susceperet. Magis mirandum
quod addit: *Ascendi autem secundum revelationem.* Num ibid.
qui Paulo revelavit iter hoc suscipiendum, non æquid
revelare potuit quæ Paulus itinere hoc effecturus? Ni-
mirum vult Deus hominem ab homine doceri. Accedit,
quod Paulus Hierosolyma ierit, super doctrinā suā in-
terrogaturus, non tam quod ipse de eâ dubitaret quā
alii. His firmandis consultissimum videbatur, Majores
interrogare. Ergo, *Videte & interrogate de sententiis antiquis,*
quæ sit via bona, & ambulare in eâ. Hier. cap. 6.
vers. 16.

V. Regula.

Quod si consilium petere, nec tempus permittat nec Quinta.
locus, dispiciat homo secum ipse, & omnem dubitatio-
nem circa notitiam divinæ voluntatis facili negotio sic
poterit explicare. Attendat solemter, utrum è duobus, in
quibus hesitat, voluntati propriæ sit acceptius, quid gra-
tius carnis appetitui, quid existimationi propriæ optabi-
lius. Ubi hoc, quod facile, indagaverit, & serio secum
statuerit actiones suas voluntati divinæ penitissimè
conformare, tunc profecto securus eliger illud quod vol-
untati suæ minus acceptum, quod minus gratum carnis
appetentiæ, quod denique splendoris ac pompæ minus
habuerit. Nam illa electio ad propriæ voluntatis, ad
carnis, ad existimationis propensionem, cuius merito
nimis quàm suspecta & errori proxima videri debet; at
hoc alterum, proclivitat suæ reluctari, plerumque tu-
tissimum: *Dum non facis vias tuas,* inquit Isaias, *& non*
invenitur voluntas tua. Sit hoc exemplo. Ei qui maligno
aut frigido est stomacho, exploratè suaderi potest hoc
modo: Id quod tu maxime appetis, hoc tibi minime
conducit; pepones, cucumeres, fungi, linages, potus
imtemperanter frigidus, recentes ab horto fructus, & id
genus edulij, gulæ irritamenta, plurimum nocent, quæ
tamen non raro cupidissimè ingeruntur. Idem in re
proposita: plerumque quod corporis sensibus tam gra-
tum & suave, noxium est spiritui; quod humanæ volun-
tati sic placet, Deo displicet. *Mortificate ergo membra ve-*
stra, quæ sunt super terram, fornicationem, immunditiam, li-
bidinem, concupiscentiam malam &c. propter quæ venit ira
Dei. Ergo post concupiscentias tuas non eas, & à voluntate Eccl. cap. 18.
tuā avertere, (monet Sitacides) ut ad Dei voluntatem vers. 30.
converteraris.

Quod si quid planè indifferens & adiaphorum sit, ut
si duo mendici occurrant æquè fortunæ inopes, ele-
mosyna tamen non suppetat in utrumque partienda, da
cui volueris, animo divinam voluntatem exequendi;
non errabis. Quod si res adiaphora majoris sit momen-
ti, consilij opus & precibus. Si verò de unâ aliquâ plu-
ribusve actionibus suscipiendis penitus non liqueat,
quid divinæ voluntatis sit, non facile ulla earum susci-
piatur, dum utrunque constet illas divinæ voluntati
non fore contrarias. In omni tali deliberatione pluri-
mum potest Ratio & Conscientia, non mali in incerto
consilij, qui si paullo velint circumspicere agere, fa-
cilè pronuntiabunt, quid melius sit factu. Fieri autem
potest, ut verecundæ conscientie homo in talem deve-
liat labyrinthum, in quo spiritus & caro sic inter se lu-
ctentur, ut miser trepidare incipiat, ne forsitan divinæ
voluntati se opposuerit. Hic solatio sit, quod nonnun-
quam est ecclesiastica. Rem sic explicamus. Concionator
pomeridianus videt plerosque omnes suorum audito-
rum dormientes, turbatur nonnihil tot sibi annuenti-
bus: id tamen tolerabilius videtur, quàm si totidem im-
pudenter garriant. Itaque si duo tresve non dormitent,
ait ipse secum: Satis id mihi, & est cur pergā: unus pro
millibus est. Non aliter ratiocinetur quomodocunque
turbatus: Modò duo vigilent oculi Ratio & Voluntas,
modò hi vigiles voluntatem Dei observent, susque de-
que verentur alia, ego verò stabo inconcussus, & quam-
vis

X x

vis

vis divinos nutus non proxime assequar, assequi tamen conabor.

V I. Regula.

Ad explorandam divinam voluntatem plurimum valet, cum Paulo rogare: *Domine, quid me vis facere?* Hic mos Sanctorum, in rebus dubiis & perplexis cognoscendi ad orationis praesidium, uti olim Moyses & Aaron ad foederis tabernaculum. Et sicut cum nubes adeo stipata coeunt, ut caelum tonare ac migrire incipiat, campana in turribus quatantur dissipandis nubibus: ita quotiescunque sol divinae voluntatis oculis nostris subducitur, ut pene quid faciendum sit, ignoremus, proximum est, caelum pulsare precibus. Ita Saulus à subita tempestate mediis campis deprehensus exclamavit: *Domine, quid me vis facere?* Hanc precationem saepius iterandi opportunissimum tempus est, cum epulum caeleste aditur, & Dominicum corpus jam lingua sustinetur, tunc ardentius ingeminandum: *Domine, quid me vis facere?* Imò sub re divinae quotidie, cum Eucharistiam sacerdos supra verticem attollit, hoc omnium ardentissimum votum sit: *Domine, quid me vis facere?* A viris religiosis votorum formulam sub sacro quotidie recitari consuevitissimum. Jacobus Laines alter à sancto Ignatio Societatis Jesu Praepositis generalis, quot diebus sub sacri finem post Centurionis verba (*Domine non sum dignus*) Christum manu tenens agebat: Placet Domine quod promissi. Ita quibuscunque aliis, dum caelestis panis in alto monstratur, precandum: *Domine sicut vis, ita & ego volo*; quod rectè statui, non revoco. Haec quotidiana sui in divinam voluntatem oblatio praclarissima est ad ultimum in morte luctamen dispositio.

Si quis autem multo tempore rogavit Deum quippiam, nec id tamen impetravit, persuasum sibi habeat, nolle optimum patrem, id à se impetrari, quod tam diu petivit filius, aut certe velle benignissimum parentem, petentis filii perseverantiam, ad majus praemium exerceri. Nihil hoc dubitationis habet, quin clementissimus Deus frequenter differat postulatam opem, ut constantiores preces, & diuturniorem patientiam copiosius remuneretur. Certè à puris hae talia, velut ab avaris numi, non ratò extorquenda sunt. Raras preces & rariorem patientiam à nobis impetraret Deus, nisi hoc tali modo desides urgeret. Adeoque nobis saepe utilissimum est, diuturnis precibus nihil impetrasse. Nam precum tam prolixarum plerumque majus est emolumentum quam fuisset impetrationis. Et hoc est quod nemini non magnam tranquillitatem adferat, preces quidem multas, non tamen ratas injisse. Rex Hebraeus David ut jejunavit, ut flevit, ut oravit in terrâ prostratus, antequam nosset Dei voluntatem de moribundo filiolo: at ubi mortuum audiit, agnovit hanc fuisse Dei decretoriam voluntatem ut moreretur. Itaque jam latior de terrâ surrexit, lotus & unctus, ingressus est domum Domini, & adoravit. Christus, post trinam deprecationem ad divum olivarium, de paternâ voluntate jam certus: *Dormite jam, inquit, & requiescite.* Ita obsecrationem etiam repudiatam quies & animi tranquillitas excipit, vel ob hanc etiam causam, quod jam longè certius constet quid fieri velit optimus Deus. Heli sacerdos narranti Samueli quam Deus vindictam tam ab ipso patre quam à filiis esset expetiturus, aliud non respondit quam hoc, *Domine est: quod bonum est in oculis tuis faciat.* Perinde si dixisset: Ingrata narrasti, Samuel, sed quia mihi jam liquet de divina voluntate, narrationem tuam quamvis ingratam benevolus tamen excipio, & agnosco divinos nutus: Ego, meique filii penas commeruimus, subibimus penas, quando ita visum est divinae voluntati, cui nefas resistere. Faciat bonus Deus quicquid ipsius sanctissimae voluntati placuerit: nos servuli, ipse Dominus est: nos variè delinquimus, dominici juris est, punire delicta. Cum Paulum Hierosolyma abiturum Caesare-

Deus differt postulatam opem, ut constantiores preces copiosius remuneretur.

2. Reg. 6. 12. vers. 16. & seq.

Matt. 6. 26. vers. 45.

1. Reg. cap. 3. vers. 18.

A ses lacrymis morari conarentur, Paulus illis animosissime: *Quid facitis, inquit, stantes & affligentes cor meum?* Ego enim non solum alligari, sed & mori in Hierusalem paratus sum propter nomen Domini Jesu. Et cum ei suadere non possent, dixerunt: *Domini voluntas fiat.* Haec vera quies animi, post preces irritas, illud unicuique precari, *Domini voluntas fiat.* Et hinc sequitur, ad divinam voluntatem explorandam regula ultima.

V I I. Regula.

Nemo mortalium divinam voluntatem certius explorat, quam qui sincerius ad illam in omnibus se conformare desiderat. Hoc desiderium profectò filium est ad omnium labyrinthorum errores extricandos: omnis hinc ambiguitas circa divinam voluntatem tollitur, si quis ignoret quidem, quid velit Deus, aut utrum malit è duobus licitis, ita tamen animo comparatus sit, ut mente sincerissimam possit dicere: *Domine, si scirem, quid tu hac in re fieri à me velles, ego utique id facerem.* Haec sponione facta, liberè, quod vult, faciat, & perturbare se desinat; divinam voluntatem non facile offendet. Hunc talem filium non deserit amantissimus pater, nec à sua voluntate gravius aberrare permittit. Si desit homo, per quem erudiat, Angelum mittit, uti misit Josepho, in re gravi, quid factu foret optimum, deliberanti: ita tribus ex Oriente Dynastis post divinum infantulum in gramineis cumis adoratum, submissus Angelus, qui Herodianas fallacias cavere, & alià in patriam viā redire doceret. Sic Abrahami ancillae Agar, sic innumeris aliis contra errores praesidio missus est aut Angelus, aut vice Angeli fidus homo.

Anno trecentesimo vicesimo quarto, Constantinus Magnus, relicta Româ apud Ilium cepit urbem condere, sed quia divinae voluntatis fuit, ut ceptum opus omitteret, & Byzantium in Thracia edificaret, diversè Deus monuit: nam, ut Beda & Glicas memorant, omne instrumentum fabrilis secundum noctem in altero litore repertum est, occultâ vi transportatum. Ibidem aquila; quod Zonaras refert, camentariorum amulim fultulit & apud Byzantium ex unguibus dimisit. Ita Deus voluntatis suae notitiam non negat sincerè petentibus. *Benignus est spiritus sapientie huius altissima*, & omnibus se se quam liberalissimè impertitur. Adest Deus omnibus exquirentibus se in veritate, & voluntatem suam tam mirabili quam suavi magisterio explicat iis omnibus, qui verâ submissione se huc discipulos gerunt. Voluntatem Dei optimè nosse discimus faciendo.

CAP V T V.

Quotuplex Dei voluntas, & quibus potissimum in rebus, illa sibi conformari velit nostram.

Cyprianus, vir & eloquentissimus & sanctissimus, Carthaginensis praeful, constantissimus martyr, per synopsis complexus est, quid praecipue à sui cultoribus exigat voluntas divina. Verba Cypriano digna, & propterea exaranda sunt. Et utinam haec omnium Christianorum templis & aedibus, utinam & pectoribus inscribantur, velut compendium vitae ac perfectionis Christianae. Placet ea in numeros digerere, haec sunt.

Voluntas Dei, quam Christus docuit & fecit, est

1. Humilitas in conversatione.
2. Stabilitas in fide.
3. Verecundia in verbis.
4. In factis iustitia.
5. In operibus misericordia.
6. In moribus disciplina.

7. Injuriam